

Trencaclosques jordà

El pes demogràfic dels palestins a Jordània, on són majoria, i l'oposició islamista a la pau firmada per Hussein amb Israel és una amenaça permanent contra el procés de pau.

Abril de 1983. El xeic Ahmed Ismail Yassin de Gaza, fundador quatre anys després del moviment islamista palestí Hamas i inspirador dels grups integristes armats que haurien de donar els cops més mortífers al procés de pau entre israelians i palestins, envia el seu home de confiança Abdal-Rahman Hamraz a Amman. A la capital jordana contacta amb el parlamentari Yusef al-Azem, membre dels Germans Musulmans, i li diu a cau d'orella una paraula en codi que només coneixien els dirigents de l'organització. Yassin volia diners per obrir una via de lluita islamista contra Israel en competència amb els grups palestins laics de l'OAP. A partir d'aquest moment començaven a fluir cap a Gaza diners de l'organització islamista internacional més poderosa, finançada sobretot des de l'Àrabia Saudita.

Han passat tretze anys i moltes coses. Ara Yassin compleix condemna en una presó israeliana, però el camí que va obrir a Jordània continua ben lliure. Per Amman passen encara bona part dels 70 milions de dòlars anuals (prop de 9.000 milions de pessetes) que financen les activitats de Hamas: les civils i les militars, com els atemptats que van costar la vida a 60 israelians al principi d'any i el càrrec al primer ministre laborista Shimon Peres, substituït pel conservador Binyamin Netanyahu.

Curiosa i poc explicada paradoxa, aquesta de Jordània. Però és que resulta que el sempre moderat regne haiximita és un autèntic trencaclosques. Per començar, el 65% dels seus 4,5 milions d'habitants són palestins. I gairebé 1,5 milions d'ells són refugiats de territori israelià o sota control d'Israel, molt més reticents que no pas els seus correligionaris de Gaza i Cisjordània al procés de pau, ja que no els garanteix el dret al retorn.

Hussein coneix bé el preu de l'enfrontament amb aquesta majoria. El 1970 Jordània va patir una autèntica guerra civil abans d'expulsar l'OAP, que havia instaurat un estat dins l'estat i amenaçava directament el poder del monarca. Vint anys més tard, els sentiments pro-iraquiens de la majoria palestina no van ser aliens a la posició adoptada per Jordània durant la Guerra del Golf que tan cara li va costar. En mig, però, Hussein havia deixat anar llast: el 1988 va renunciar, en favor de l'OAP, a qualsevol reivindicació sobre Cisjordània en plena *intifada*.

Finalment el rei va aconseguir allò que tant anhelava. El 1994 va firmar la pau amb Israel i barrava al pas d'aquesta manera als sectors més durs de l'estat jueu que volien annexionar-se Cisjordània i expulsar-ne el

milió i mig de palestins cap a Jordània, on es trencaria definitivament el precari equilibri demogràfic.

Aquesta pau, però, va ser més una imposició reial que una petició popular. La immensa majoria dels palestins jordans estan en contra i la duresa del nou govern de Netanyahu només els dóna nous arguments. Hussein, doncs, va molt en compte perquè l'oposició palestina als acords de pau se suma al seu sentiment endèmic de marginació.

Els palestins jordans controlen bona part del sector productiu, però estan pràcticament vetats dins el sector públic i l'exèrcit, hegemonitzats pels anomenats jordans de soca-rel, majoritàriament descendents de les tribus beduïnes de l'antiga Transjordània. La seva impressió és que són els que paguen la major part dels impostos per donar vida a un estat que els té com a ciutadans de segona categoria, sobretot als refugiats, i pacta, a més, amb el seu enemic jurat.

Aquí hi ha una coalició d'interessos amb el principal grup d'oposició jordana al procés de pau, l'islamista Front d'Acció Islàmica, que controla 16 dels 80 escons al parlament. No és estrany, doncs, que Hussein actuï amb peus de plom a l'hora de perseguir els representants de Hamas a Jordània. De fet ja ho ha explicat repetidament a israelians i nord-americans: no té marge de maniobra per fer-ho i menys encara des que el govern conservador israelià ha paralitzat el procés de pau i l'ha buidat d'expectatives.

Hussein i Arafat, el passat mes d'octubre a Jericó. El dirigent jordà no té marge de maniobra per perseguir els representants de Hamas que hi ha en el seu territori, ja que perilla el seu control del parlament.

Joan Roura